

Udskriftsdato: søndag den 11. januar 2026

CIS nr 9457 af 30/06/2014 (Gældende)

Cirkulæreskrivelse om behandling af erstatningssager i Forsvaret

Ministerium: Forsvarsministeriet

Journalnummer: 730-1

Cirkulæreskrivelse om behandling af erstatningssager i Forsvaret

Ref.:

- a. FPTBST 730-2 om behandling af arbejdsskader (FPTBST kan findes på Forsvarets HR portal)
- b. Kundgørelse for Forsvaret (KFF) B. 3-5, Forsvarsministeriets cirkulære af 27. april 1994 om underretning af Forsvarets Auditørkorps i arbejdsskadesager.
- c. Forvaltningsloven (FVL) (www.retsinformation.dk).
- d. Lov om forældelse af fordringer (www.retsinformation.dk).
- e. KFF B. 0-3, Forsvarsministeriets cirkulære af 31. marts 1997 om underretning om begivenheder i forsvaret, der kan medføre medieomtale.
- f. Bekendtgørelse om forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning (FSG), nr. 129 af 28. februar 2005.

Øvrige referencer er anført under respektive punkter.

Erstatter:

FKOBST 730-1, OKT 1995, kapitel 1, 2, 3, pkt. 1 – 29, pkt. 30 – pkt. 39 (delvist) samt pkt. 40 – pkt. 53, kapitel 4 og 5 (delvist), samt bilag 1-3.

1. FORMÅL

Bestemmelsen skal angive de procedurer og bestemmelser, der gælder for behandling af erstatningssager i forsvaret. Bestemmelsen henvender sig primært til forsvarets myndigheder – herunder sagsbehandlere, der beskæftiger sig med erstatningssager.

2. GYLDIGHEDSOMRÅDE

Bestemmelsen er gældende for Forsvarskommandoens (FKO) område med underlagte myndigheder samt for de myndigheder, hvormed der er indgået serviceaftaler (SLA). Herefter benævnt forsvaret.

3. GENERELT

Procedurer og bestemmelser for behandlingen af erstatningssager fremgår af de enkelte punkter.

Erstatningssager, som ikke er beskrevet i bestemmelsen, fremsendes til Forsvarskommandoen til behandling.

Ved fremsendelse af en sag vedlægges en redegørelse om sagens faktiske omstændigheder samt fornøden dokumentation for tab samt andre relevante sagsakter, som har betydning for sagens behandling.

3.1. ARBEJDSKADER

Behandles som anført i den under ref. a. angivne FPTBST-2.

3.2. ERSTATNINGSSAGER – PERSONSKADER

Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor (FAEK) behandler alle sager om erstatninger og godtgørelser til personel, der kommer til skade i under arbejdet eller de forhold det foregår under, herunder tilskadekomst under deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende missioner i udlandet (IN-TOPS).

Endvidere behandler Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor erstatningskrav fra personer uden for forsvaret, der har pådraget sig personskade som følge af forsvarets virksomhed (skade mod 3. mand).

3.3. ERSTATNINGSSAGER - TINGSSKADER

Tingsskader behandles afhængig af skadetype enten ved kommandomyndighederne eller underlagte myndigheder og enheder. Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor er klageinstans i sager om erstatning for tingsskader, herunder marksskader og tab af forsyningsgenstande mv.

3.4. JURIDISK VEJLEDNING

Juridisk vejledning mv. i forbindelse med behandling af erstatningssager kan fås ved henvendelse til FAEK/RA5. Forsvarets Auditørkorps (FAUK) har til opgave at foretage bevissikring i erstatningssager, jf. tillige ref. b.

3.5. DOKUMENTATION

Erstatningskrav, der fremsættes over for Forsvaret, skal være behørigt dokumenteret. Skadelidte skal have sit fulde tab erstattet, men må ikke opnå uberettiget vinding.

3.6. SAGSANLÆG

Sagsanlæg i erstatningssager, der rettes mod Forsvaret eller mod en ansat i Forsvaret, samt Forsvarets sagsanlæg mod ansatte eller personer/virksomheder mv. uden for Forsvaret fremsendes til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor til behandling og eventuel forelæggelse for Kammeradvokaten. Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor anmoder Kammeradvokaten om at varetage forsvarets interesser ved gennemførelse af evt. retssager og anden advokatmæssig bistand, herunder udfærdigelse af responsa.

3.7. FORVALTNINGSLOVEN

Behandling af erstatningssager skal følge principperne i Forvaltningsloven, ref. c. Reglerne om aktindsigt, partshøring, begrundelse og klagevejledning skal derfor iagttages. Vejledning om disse regler er vedlagt som bilag 1.

3.8 FORÆLDELSE

Krav på erstatning forældes som udgangspunkt efter 3 år. Forældelsesfristen løber fra skadens indtræden. Er skadelidte uden skyld i sin uvidenhed om kravets beståen eller om skadevolderens opholdssted, er forældelsesfristen dog 30 år, jf. ref. d.

Forældelse mv. i relation til anmeldelsesfrister mv. i lov om arbejdsskadesikring (ASL) samt i lov om erstatning til skadelidte værnepligtige m.fl. er beskrevet i den ovenfor under ref. a. anførte FPTBST bestemmelse om arbejdsskader.

3.9 TERMINOLOGI

I bestemmelsen skal "Forsvaret" forstås som Forsvarskommandoens område samt de myndigheder, hvormed der er indgået serviceaftaler (SLA) mv., alle med underlagte myndigheder. Udtrykket "ansatte" skal forstås som både forsvarets ansatte og værnepligtige samt kvinder ansat på værnepligtslignende vilkår.

3.10. ERSTATNING OG GODTGØRELSE UNDER DELTAGELSE I INTERNATIONALE OPERATIONER (INTOPS)

Om erstatning og godtgørelse efter forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning (FSG), ref. f., henvises til pkt. 4.7.1.

Kulancemæssig godtgørelse for svie og smerte for tilskadekomst under INTOPS er beskrevet i pkt. 4.7.2.

Kulancemæssig godtgørelse for tab og beskadigelse af private ejendele under INTOPS er beskrevet i pkt. 5.6.

4. ERSTATNINGSSAGER – PERSONSKADER

Ref.:

- a. FPTBST 730-2 om behandling af arbejdsskader (FPTBST findes på Forsvarets HR-portal.
- b. Bekendtgørelse om forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning nr. 129 af 28. februar 2005 (FSG).
- c. Lov om forsvarets personel (PSNL), § 11c, (kulancemæssig godtgørelse for svie og smerte under INTOPS) (www.retsinformation.dk).

- d. Lov om erstatningsansvar (EAL) (www.retsinformation.dk).
- e. Kundgørelse for Forsvaret B.3-5, (KFF B. 3-5) (Cirkulære om underretning af Forsvarets Auditor-korps i arbejdsskadesager).
- f. Lov om arbejdsskadesikring (ASL) (www.retsinformation.dk).
- g. KFF B. 0-3, Forsvarsministeriets cirkulære af 31. marts 1997 om underretning om begivenheder i forsvaret, der kan medføre medieomtale.
- h. HOK generelle vejledning i håndtering af arbejdsulykker opstået under international tjeneste. (Findes på Forsvarets HR portal).

4.1. ANSATTES ERSTATNINGSKRAV MOD FORSVARET

4.1.1. ARBEJDSKADESIKRINGSLOVEN

I FPTBST 730-2 (ref. a.) er proceduren for behandling af arbejdsskader beskrevet, dvs. hvor en ansat i forsvaret i tilfælde af tilskadekomst under arbejdet eller de forhold det foregår under, har krav på forsikringsdækning i henhold til Lov om Arbejdsskadesikring..

4.1.2. FORSVARETS SÆRLIGE ERSTATNINGS- OG GODTGØRELSESORDNING

Under pkt. 4.7. behandles procedurerne og betingelserne for erstatning/godtgørelse efter Forsvarets Særlige Erstatnings- og Godtgørelsesordning (ref. b.) samt efter Lov om Forsvarets Personel § 11c (ref. c.). Disse ordninger gælder kun i forbindelse med Forsvarets ansattes udsendelse til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, freds-bevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver (INTOPS).

Udgangspunktet for udbetaling efter Forsvarets Særlige Erstatnings- og Godtgørelsesordning, er Arbejdsskadestyrelsens afgørelser af arbejdsskadesager (ulykker såvel som erhvervssygdomme).

4.1.3. ERSTATNINGSANSVARSLØVEN

En ansat kan herudover have et krav mod Forsvaret efter Erstatningsansvarsloven, ref. d.

I punkt 4.5 er anført betingelserne/procedurerne for behandling af erstatningssager efter Erstatningsansvarsloven (ref. d), hvor en ansat rejser erstatningskrav mod forsvaret. Det er en forudsætning for behandling af et erstatningskrav, at skadelidte sender en anmeldelse af kravet enten til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor eller til tjenestestedet, der i givet fald, vil fremsende anmeldelse til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor.

4.1.3.1 Erstatning efter Erstatningsansvarsloven,(personskader) ref. d., forudsætter som hovedregel endvidere, at årsagen til skaden er, at Forsvaret eller en ansat i forsvaret har begået fejl eller har udvist forsømmelighed (såkaldt culpaansvar), og at der ikke i væsentlig grad foreligger egen skyld hos skadelidte. Erstatningen kan nedsættes eller bortfalde, såfremt der foreligger egen skyld hos skadelidte.

Som hovedregel skal skadelidte bevise, at skadevolder (her, Forsvaret mv.) er ”skyld” i at skaden er sket.

Ved personskade i forbindelse med færdselsuheld, Forsvarets flyvevirksomhed samt omgang med Forsvarets hunde er der dog ved lovgivning fastsat objektivt ansvar.

Dette betyder, at udbetaling af erstatning eller godtgørelse ikke er betinget af, at Forsvaret eller nogen i Forsvaret ansat har begået fejl eller har udvist forsømmelighed. Personskaden skal dog være forårsaget af forsvarets aktiviteter (handling). Væsentlig grad af egen skyld hos skadelidte kan medføre nedsættelse eller bortfald af erstatning/godtgørelse.

4.1.3.2. BEHANDLING

Rejser den skadelidte erstatningskrav over for Forsvaret, fremsendes kravet til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor, der træffer beslutning om, hvorvidt der kan ydes erstatning og/eller godtgørelse

i henhold til Erstatningsansvarsloven (ref. d.). Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontors endelige beslutning/stillingtagen kan indbringes for Forsvarsministeriet (FMN).

Ved fremsendelse af anmeldelsen skal tjenestestedet give en detaljeret redegørelse for de faktiske omstændigheder i forbindelse med personskaden, herunder om der er begået fejl eller forsømmelser, som kan lægges forsvaret eller nogen i forsvaret ansat til last, eller hvorvidt skaden kan betragtes som hændelig. Endvidere gives der en vurdering af, hvorvidt der foreligger egen skyld hos skadelidte.

Ansøgningen og redegørelsen skal være vedlagt følgende dokumentation:

- Dokumentation for den skadelidtes tidligere oppebårne løn, f.eks. i form af lønsedler, årsopgørelse m.v. (eller dokumentation for skadelidtes fremtidige indtægtsforhold, såfremt disse afviger fra de aktuelle indtægtsforhold),

- dokumentation for skadelidtes indkomst under sygeperioden, f.eks. udbetalte sygedagpenge,
- lægeattest, der angiver sygeperiode,
- tidspunkt for eventuel genoptagelse af arbejdet,
- kopi af evt. foreliggende arbejdsskadesanmeldelse,
- kopi af en eventuel auditørrapport,
- andre relevante oplysninger og sagsakter i forbindelse med skaden.

4.1.3.3. YDELSER

Ydelserne, der i henhold til Erstatningsansvarsloven, ref. d., kan komme på tale, er:

- Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste (tabt arbejdsfortjeneste udgør forskellen mellem normal løn og udbetalt sygeløn eller sygedagpenge),
- godtgørelse for svie og smerte (godtgørelse ydes efter antallet af sygedage),
- erstatning for helbredelsesudgifter,
- erstatning for andet tab som følge af skaden,
- godtgørelse for varigt mén (mindst 5%),
- erstatning for tab eller forringelse af erhvervsevne (mindst 15%),
- erstatning for tab af forsørger,
- godtgørelse for rimelige begravelsesudgifter.

De nævnte ydelser fratrækkes beløb som eventuelt er udbetalt i henhold til Lov om Arbejdsskadesikring, jf. ref. f.

Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ydes, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen. Hvis det må antages, at skadelidte vil lide et varigt erhvervsevnetab, ydes erstatning indtil det tidspunkt, hvor det er muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsevne, og der udbetales erstatning herfor.

Godtgørelse for svie og smerte ydes for hver dag, den skadelidte er syg (sygemeldt og undergivet en vis form for behandling). I særlige tilfælde ydes godtgørelse, selvom skadelidte ikke er syg, fx ved betydelige gener, som følge af personskaden.

Hvis det må antages, at skadelidte vil lide et varigt mén, ydes godtgørelse, indtil skadelidte kan genoptage arbejdet eller indtil det tidspunkt, hvor det er muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over størrelsen på det varige mén, og der udbetales godtgørelse herfor.

4.2. TILSKADEKOMST OG DØDSFALD UNDER DELTAGELSE I INTERNATIONALE OPERATIONER (INTOPS)

4.2.1. FORSVARETS SÆRLIGE ERSTATNINGS- OG GODTGØRELSESORDNING (FSG)

Udover at være omfattet af FPTBST 730-2 (ref. a.) og Erstatningsansvarsloven er Forsvarets personel også omfattet af Forsvarets Særlige Erstatnings- og godtgørelsesordning. Ordningen gælder for personel som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver (INTOPS), og som omkommer eller påføres varigt mén under tjenstligt begrundet ophold i missionsområdet, eller ophold i områder, der er omfattet af Europæiske Tjenesterejse Forsikrings krigs- og risikoliste.

Ordningen gælder under arbejdet eller de forhold hvor under det foregår.

Ordningen gælder endvidere for ulykker, lidelser eller dødsfald der sker i fritiden eller lidelser, dødsfald der ikke skyldes arbejdet.

Udsendelser kan fx være udsendelse som NATO-styrke, i FN-tjeneste eller på mandat fra FN eller som observatør i OSCE- og EU-regi. Omfattet er ligeledes besøgende fra forsvaret til missionsområdet, i det omfang opholdet kan betragtes som tjenstligt begrundet og som et led i løsning af ovennævnte opgaver.

Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor træffer afgørelse om evt. godtgørelse i henhold til Forsvarets Særlige Erstatnings- og Godtgørelsesordning, ref. b., snarest muligt efter, at afgørelse i skadelidtes arbejdsskadesag i Arbejdsskadestyrelsens (ASK) er modtaget.

Udsendt personel skal informeres om, at det er vigtigt, at Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor får meddelelse om en af Arbejdsskadestyrelsen truffet afgørelse om méngrad.

Der kan evt. ydes et forskud på mén godtgørelsen. I forbindelse med behandling af arbejdsskaden kan Forsvarets Arbejdsskade og Erstatningskontor på grundlag af en konkret vurdering udbetale en mindre del af den forventede mén godtgørelse.

Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor træffer afgørelse om evt. erstatning for tab af forsørger eller tab af ikke-forsørger, snarest muligt efter at omstændighederne ved dødsfaldet er klarlagt.

I særlige tilfælde kan det være nødvendigt at afvente Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om erstatningsberettigede efterladte.

Erstatning/godtgørelse efter Forsvarets Særlige Erstatnings- og Godtgørelsesordning, ref. b. kan i visse tilfælde udbetales, selvom skadelidte ikke er berettiget til erstatning efter Lov om Arbejdsskadesikring, ref. f., eller efter Erstatningsansvarsloven, ref. d.

Forsvaret Arbejdsskade- og Erstatningskontors afgørelser efter den særlige ordning kan påklages til Forsvarsministeriet..

De til enhver tid gældende satser for erstatning og godtgørelse efter den Særlige Erstatnings- og Godtgørelsesordning er anført i folderen ”Hvis du kommer til skade...”, der findes på Forsvarets HR-portal.

4.2.2. KULANCEMÆSSIG GODTGØRELSE FOR SVIE OG SMERTE UNDER INTOPS

Til Forsvarets personel, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver (INTOPS), og som kommer til skade under eller som følge af tjenesten, kan der ydes kulancemæssig godtgørelse for svie og smerte, jf. Personelloven § 11c (ref. c.).

Det betyder, at forsvaret udbetaler godtgørelse for svie og smerte til skadelidte, selvom det ikke er forsvaret eller nogen i forsvaret ansat, som har begået fejl eller har udvist forsømmelighed. Godtgørelsen kan nedsættes/bortfalde, hvis skadelidte har udvist en væsentlig grad af egen skyld.

Godtgørelsen ydes fra skadesdagen med et beløb pr. dag, skadelidte er syg (sygemeldt og undergivet en vis behandling), og indtil arbejdet kan genoptages, eller méngraden kan fastsættes (dog max i ca. et år).

Kulancemæssig godtgørelse for svie og smerte udbetales efter samme satser som fastsat i EAL, ref. d.

Ansøgning om kulancemæssig godtgørelse for svie og smerte fremsendes til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor, hvis afgørelse kan påklages til Forsvarsministeriet.

4.3. RAPPORTERING

Såfremt en ansat afgår ved døden, skal følgende myndigheder underrettes snarest muligt:

- Forsvarsministeriet, jf. ref. g.
- Forsvarskommandoen (såvel direkte som ad kommandovejen),
- Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor
- Arbejdsskadestyrelsen, tlf. nr. 20 42 63 97, senest 48 timer efter dødsfaldet (kun ansatte i tjeneste),
- Forsvarets Auditørkorps (FAUK), jf. ref. e.

Ved alvorlig personskade rapporteres således:

- Forsvarsministeriet, jf. ref. g.
- Forsvarskommandoen (såvel direkte som ad kommandovejen).
- Forsvarets arbejdsskade og Erstatningskontor.
- Forsvarets Auditørkorps. jf. ref. e.

Ved alvorlig personskade forstås, at der er fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén.

Om underretning af Forsvarets Auditørkorps om en arbejdsskade i andre tilfælde end ovenfor anført henvises til ref. e.

Vejledning i udfærdigelse af rapporten fremgår af bilag 2.

Vejledning i udfærdigelse af rapport vedrørende skade på personel udsendt til deltagelse i internationale operationer (INTOPS) fremgår af bilag 3.

4.4. IKKE-ANSATTES ERSTATNINGSKRAV MOD FORSVARET FOR PERSONSKADE

Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor behandler erstatningskrav, der rejses af ikke-ansatte mod forsvaret. Rejser den skadelidte kravet over for en af forsvarets myndigheder, videresendes dette til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor..

Ved sagens fremsendelse gives en detaljeret redegørelse for de faktiske omstændigheder i forbindelse med personskaden, bilagt dokumentation for tab mv., jf. ovenfor pkt. 4.5.

4.4.1. Dødsfald samt alvorlig personskade skal rapporteres snarest muligt til følgende myndigheder:

- Forsvarsministeriet, jf. ref. g.
- Forsvarskommandoen (såvel direkte som ad kommandovejen)
- Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor.

Vejledning i udfærdigelse af rapporten fremgår af bilag 2.

4.4.2. BEHANDLING

Erstatning og godtgørelse ydes i henhold til Erstatningsansvarsloven, ref. d., jf. ovenfor pkt. 4.4. - pkt. 4.6.

5. ERSTATNINGSSAGER – TINGSSKADER

5.1. FÆRDELSKADER

Ref.:

- a. Færdselsloven.
- b. HRN 202 – 050, Færdselssikkerhed i Forsvaret (FIF).

5.1.1. Tingsskader behandles af den myndighed, der er tillagt kompetencen til at tage stilling til, om der kan udbetales erstatning, eller der skal rejses krav om erstatning i henhold til færdselslovens bestemmelser (ref. a.).

Inden for hærens område (HOK) behandles tingsskader af Trænregimentet (TTR).

Tingsskader, hvor køretøjer tilhørende Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste (FBE) er involveret, anmeldes til Trænregimentet, der videresender anmeldelsen til Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste til behandling.

Tingsskader, der involverer køretøjer, der tilhører myndigheder, hvorved der er indgået SLA-aftaler, behandles i overensstemmelse med den pågældende aftales indhold.

5.1.2. Såfremt der tillige er sket personskaade, sendes denne del af kravet til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor til behandling af spørgsmålet om erstatningsansvar med oplysninger og dokumentation, som anført ovenfor i pkt. 4.

Indsender skadelidte det samlede krav til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor, videresendes kravet vedrørende tingsskaden til stillingtagen ved den myndighed, der er tillagt kompetencen, jf. pkt. 5.1.1.

5.1.3. Rejste erstatningskrav skal være behørigt dokumenterede, fx ved skadelidtes egen forklaring, uheldsrapport, politirapport, regninger fra autoværksted, o.lign.

5.1.4. BEHANDLING

Forsvaret er erstatningsansvarlig for de skader, som Forsvarets motordrevne køretøjer forvolder ved færdselsuheld. Erstatning for tingsskade kan dog nedsættes eller bortfalde, hvis skadelidte forsætligt eller ved fejl/forsømmelse har medvirket til skaden, jf. Færdsels-loven, ref. a., § 101, stk. 1 og stk. 3.

Ved sammenstød mellem motordrevne køretøjer afgøres tingsskaden under hensyn til de foreliggende omstændigheder, jf. Færdselsloven, ref. a., § 103, stk. 2.

I øvrigt behandles tingsskaden som anført i ref. b., Kundgørelse for Forsvare, herunder i Tillæg D.

Ved tingsskade i udlandet, se pkt. 7.

Der gives ved endelig stillingtagen vejledning om klageadgang i overensstemmelse med bilag 1, pkt. 6.

5.2. MARKSKADER

Ref.:

FKOBST 611-1, Bestemmelser for Forsvarets benyttelse af civile arealer.

5.2.1. ANMELDELSE

Hærens Operative Kommando (HOK) træffer beslutning i markskadesager, jf. ref.

Nærmere regler for behandling fastsættes af Hærens Operative Kommando.

For søværnets og flyvevåbnets vedkommende henvises til ref. pkt. 4.4.

5.2.2. I henhold til ref. dækker benævnelsen ”markskade” alle skader på marker, afgrøder, veje, skove, dyr, bygninger og driftsmidler m.v., som forsvaret, herunder forsvarets personel, forvolder på civil ejendom eller anden offentlig ejendom, når der ikke er tale om færdsels- eller personskaade.

Markskader skal så vidt muligt udbedres. I tilfælde hvor der ikke sker reetablering, og/eller skadelidte gør krav på erstatning, udfærdiges markskaderapport.

Markskader, som ikke kan udbedres på stedet, skal være behørigt dokumenterede ved en markskaderapport og en uddybende beskrivelse af hændelsesforløbet, en skriftlig rapport vedr. besigtigelse samt en vurdering af udgifterne til udbedring af skaden og lignende.

5.2.3. Ved markskade i udlandet, se pkt. 7.

5.2.4. Der gives ved endelig stillingtagen vejledning om klageadgang i overensstemmelse med bilag 1, pkt. 6.

5.3. MARITIME SKADER

Ref.:

a. FKOBST 611-1, bestemmelser for Forsvarets benyttelse af civile arealer.

b. FKOBST 153-2, bestemmelser om undersøgelse og rapportering af maritime skader med Forsvarets skibe og fartøjer.

c. FKOBST SUP 153-2, bestemmelser om NATO-procedurer for behandling af maritime uheld mv.

d. Søloven (www.retsinformation.dk).

5.3.1. PROCEDURE

Skader behandles som beskrevet i FKOBST 730-1, kapitel 3, afsnit III, pkt. 30 – pkt. 38 samt efter de af Søværnets Operative Kommando fastsatte bestemmelser.

I den forbindelse henvises til ref. a. ('markskader', jf. ovenfor pkt. 5.2.) samt ref. b. og d.

Ved skade i udlandet henvises til ref. c. og ref. d. samt til pkt. 7.

5.3.2. Krav på erstatning for maritime skader forældes efter 2 år, jf. sølovens § 501.

5.3.3. Der gives ved endelig stillingtagen vejledning om klageadgang i overensstemmelse med bilag 1, pkt. 6.

5.4. FLYVEVIRKSOMHED

Ref.:

a. FKOBST 611-1, bestemmelser for forsvarets benyttelse af civile arealer.

b. FKOBST 152-2, bestemmelser om undersøgelse og rapportering af flyvehavarier med militære luftfartøjer.

c. Luftfartsloven (www.retsinformation.dk).

d. FKOBST 152-1, bestemmelser for flyvning med militære luftfartøjer mv.

5.4.1. PROCEDURE

Ved skader på ikke-ansattes ejendom i forbindelse med havari, jf. ref. a. og ref. b., og/eller landinger behandles erstatningssagen som en markskade, jf. pkt. 5.2.

Ved øvrige skader i forbindelse med havari træffer Forsvarskommandoen beslutning om, hvorvidt der kan udbetales erstatning.

Flyvertaktisk Kommando (FTK) træffer beslutning om evt. erstatning vedrørende tingsskader i forbindelse med forsvarets flyvevirksomhed, herunder overflyvninger.

Anmeldelse af erstatningskrav vedrørende overflyvninger bør ske ved fremsendelse af politirapport. Forsvarets Taktiske Kommando foretager en undersøgelse af, hvorvidt skaden er forårsaget af forsvarets flyveaktivitet.

Ved skade forvoldt af NATO-fly henvises til pkt. 7.

Skadelidte skal redegøre for de faktiske omstændigheder vedrørende skadens indtræden samt fremsende dokumentation for tabet, herunder fx dokumentation for genstandens værdi eller genanskaffelsesværdi samt sagkyndig udtalelse i forbindelse med anslåede/afholdte reparationsudgifter.

Ved skade på dyr bør dyrlæge straks tilkaldes, der så hurtigt som muligt bør besigtige skaderne samt foretage de for tabsopgørelsen/dyrlægeerklæringen nødvendige undersøgelser. Såfremt forsvaret er erstatningsansvarlig, skal udgifter til dyrlægeerklæring refunderes som en del af skadelidtes tab.

5.4.2. BEHANDLING

Forsvaret er erstatningsansvarlig for de skader, som forsvaret forvolder i forbindelse med flyvevirksomhed, jf. ref. b.

Det er væsentligt at vurdere, om der er årsagssammenhæng mellem forsvarets flyvevirksomhed og skaden, samt om skaden kan betragtes som påregnelig. Hvis skadelidte ved forsæt eller grov uagtsomhed har medvirket til skaden, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde.

Beskadiges ikke-ansattes ejendele, der befinder sig på militære flyvestationer, er forsvaret kun erstatningsansvarlig, såfremt forsvaret eller nogen i forsvaret ansat har begået fejl eller har udvist forsømmelighed, og dette har været årsag til skaden, jf. ref. c.

Hændelige skader erstattes ikke.

Erstatningskrav vedrørende personskader fremsendes til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor til stillingtagen i overensstemmelse med pkt. 4.

I øvrigt henvises til ref. d. samt de af FTK fastsatte bestemmelser.

5.4.3. PÅKLAGE

Der gives ved endelig stillingtagen vejledning om klageadgang i overensstemmelse med bilag 1, pkt. 6.

5.5. PRIVATE EJENDELE

5.5.1. PROCEDURE

Hvor der rejses krav mod forsvaret for tab eller beskadigelse af private ejendele, træffer Forsvarets niveau II-myndigheder beslutning om, hvorvidt erstatningskravet kan imødekommes. Rejser den skadelidte et erstatningskrav over for Forsvarets myndigheder, fremsendes kravet til respektive niveau II-myndighed.

Ved sagens fremsendelse skal tjenestestedet give en detaljeret redegørelse for de faktiske omstændigheder i forbindelse med skadens opståen, herunder belyse forhold vedrørende begåede fejl, forsømmelser og andre forhold, som kan lægges forsvaret eller nogen i forsvaret ansat til last. Der gives en vurdering af, hvorvidt der foreligger en væsentlig grad af egen skyld hos skadelidte. Det oplyses endvidere, hvorvidt skaden kan betragtes som hændelig. De grunde, hvorpå dette støttes, angives i redegørelsen.

Redegørelsen vedlægges alle relevante oplysninger om skaden, herunder fornøden dokumentation for tabet (genstandens alder, købspris samt genanskaffelsesværdi). Ved reparation fremskaffes sagkyndig udtalelse om anslåede/afholdte reparationsomkostninger.

5.5.2. BEHANDLING

Tabtgåede eller beskadigede private ejendele erstattes som hovedregel, i det omfang årsagen til skaden er, at Forsvaret eller nogen i forsvaret ansat har begået fejl eller har udvist forsømmelighed (såkaldt culpaansvar). Erstatningen kan nedsættes eller helt bort-falde, såfremt der foreligger egen skyld fra skadelidtes side.

Er skaden sket ved et hændeligt uheld, ydes der ikke erstatning.

5.5.3. VÆRNEPLIGTIGE

For værnepligtige anlægges en lempeligere betragtning end for fastansatte, hvor der ikke kan ske erstatning ved hændelige uheld.

Såfremt skaden/tabet for den værnepligtige er sket i forbindelse med udøvelse af tjenstlige aktiviteter, og de beskadigede ejendele må betragtes som nødvendige i forbindelse med tjenesten, og forholdene i øvrigt taler for det, ydes der erstatning for tab og beskadigelse af private ejendele, uagtet der foreligger et hændeligt uheld. Erstatningen kan dog nedsættes, såfremt der foreligger væsentlig grad af egen skyld.

5.5.4 BRILLER OG ANDRE HJÆLPEMIDLER

Briller, som beskadiges eller ødelægges i forbindelse med arbejdet, kan søges erstattet ved anmeldelse til Arbejdsskade- og Erstatningskontor, jf. pkt. 4., ref. a.

5.5.5. FORSVARETS TJENESTEHUNDE

Forsvaret bærer ikke erstatningsansvaret for tjenestehundes skadevoldende adfærd.

Det følger af Hundeloven, at det er besidderen (hundeføreren) der bærer ansvaret. Der er ikke hjemmel i loven for Forsvaret til, at tegne den lovpligtige ansvarsforsikring på vegne af besidderen.

Det er således hundeføreren der bærer ansvaret for hundens skadevoldende adfærd og som dermed er forpligtet til at tegne den lovpligtige ansvarsforsikring.

Eventuel erstatning kan nedsættes eller bortfalde, såfremt der foreligger en væsentlig grad af egen skyld hos skadelidte, eller såfremt skaden sker på en af Forsvarets hundetrænere (accept af risiko).

Personskader behandles efter pkt. 4., jf. ovenfor.

5.5.6. BRAND OG EKSPLOSION I FORSVARETS BYGNINGER MV.

Ved tab af private ejendele i forbindelse med brand eller eksplosion i Forsvarets bygninger og faste genstande er forsvaret erstatningsansvarlig, såfremt årsagen til skaden er, at Forsvaret eller nogen i Forsvaret ansat har begået fejl eller udvist forsømmelighed.

Erstatningen kan nedsættes eller bortfalde, hvis der foreligger væsentlig grad af egen skyld hos den ansatte, eller når de tabte ejendele er særligt kostbare, jf. punkt 5.5.2.

5.5.7. PRIVATE ELLER MILITÆRE FORENINGER M.FL.

Genstande tilhørende private eller militære foreninger m.fl., som er tilvejebragt for private midler til fælles brug i opholds- og samlingsstuer mv. på Forsvarets etablissementer, skal brandforsikres særskilt af de pågældende militære eller private foreninger.

Tilsvarende gælder beholdninger mv. tilhørende private messer, marketenderier eller tilsvarende, der for personellet egen regning er etableret på tjenestestedet.

5.5.8. PÅKLAGE

Niveau II-myndighedens endelige stillingtagen vedrørende erstatningskravet kan påklages til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor.

5.6. TAB ELLER BESKADIGELSE AF PRIVATE EJENDELE UNDER INTOPS

(deltagelse i internationale operationer).

Ref.:

a. Statens tjenesterejseforsikring, <http://forsvaret.dk/FPT/FKR>, 'Forsikring', 'Forsikringsbetingelser', 'Anmeldelsesblanketter'.

b. Lov om forsvarets personel § 11d (www.retsinformation.dk).

5.6.1. TJENESTEREJSEFORSIKRING

Under udsendelse i INTOPS er private ejendele omfattet af den almindelige tjenesterejse-forsikring, jf. ref. a., der bl.a. dækker tab og beskadigelse af private ejendele som følge af brand, røveri og tyveri samt bortkomst/beskadigelse og bagageforsinkelse af indskreven bagage. Forsikringen dækker dog bl.a. ikke cykler mv.

Tab eller beskadigelse anmeldes til Europæiske Rejseforsikring (tjenesterejseforsikrings-selskabet) i overensstemmelse med de herfor givne bestemmelser, jf. ref. a.

Europæiske Rejseforsikring træffer afgørelse i overensstemmelse med gældende betingelser i policen. Denne afgørelse kan ikke ankes.

Vilkår mv., herunder krav om dokumentation (i original) for tab eller beskadigelse, evt. forsinkelse af indskreven bagage samt krav om 'anskrig' fremgår af ref. a.

5.6.2. KULANCEMÆSSIG GODTGØRELSE

Såfremt Europæiske Rejseforsikring ikke erstatter tabet eller beskadigelsen, der er sket under tilstedeværelse i områder med krig eller krigslignende forhold, kan der evt. ydes 'kulancemæssig godtgørelse' for tabet/beskadigelsen, jf. ref. b. Der kan dog kun ydes godtgørelse med et beløb, der svarer til de beløbsgrænser, der er fastsat i den almindelige tjenesterejseforsikring, ref. a.

Det er bl.a. en forudsætning, at tabet eller beskadigelsen ikke skyldes væsentlig grad af egen skyld. Godtgørelse vil kunne ydes for de private ejendele, der er nødvendige for deltagelse i IN-TOPS. Penge og særligt kostbare genstande erstattes ikke, jf. ovenfor pkt. 5.5.2.

Ansøgning om godtgørelse sendes til den niveau II myndighed, der har udsendt den pågældende, med dokumentation for tab mv. samt Europæiske Rejseforsikrings afvisning.

Er kravet i øvrigt ikke dokumenteret foretages desuden et rimeligt fradrag for genstandens værdiforringelse ved alder, brug og nedsat anvendelighed efter almindelig forsikringsretlig praksis.

De i i tjenesterejseforsikringen anførte beløbsgrænser, jf. ref. a., kan anvendes for tab, der er sket den 1. maj 2008 og senere. For tab mv., der er sket før dette tidspunkt, kan der ydes godtgørelse på op til 6.000 kr.

6. FORSVARETS ERSTATNINGSKRAV MOD ANSATTE SAMT IKKE-ANSATTE

(personskader og tingsskader)

Ref.: a. FKOBST 607-5 om Kontrolbestemmelser for Forsvarets Forsyningsforvaltning.

b. FBEBST 610-1 om Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjenestes overordnede bestemmelser og forvaltningsprincipper for etablissemets virksomheden inden for forsvaret.

c. Lov om Erstatningsansvar (EAL) (www.retsinformation.dk).

6.1. FORSVARETS ERSTATNINGSKRAV MOD ANSATTE

Forsvarets erstatningskrav mod ansatte for skader påført

Forsvarets personel og ejendom rejses af samme myndighed, som har kompetencen til at behandle sagen, når et erstatningskrav, jf. pkt. 4. (personskader) og pkt. 5. (tingsskader), rejses mod forsvaret.

Tab og beskadigelse af forsyningsgenstande behandles i henhold til ref. a.

Tab og beskadigelse, der påføres Forsvarets etablissemeter (bygninger og arealer), behandles i henhold til ref. b.

6.1.1. BEHANDLING

Som hovedregel gælder, at Forsvaret skal afholde udgifterne i forbindelse med de tab og skader, som ansatte eller værnepligtige påfører forsvaret.

Det er kun, når den ansatte/værnepligtige med vilje (forsæt) eller ved særlig hensynsløshed (ved grov uagtsomhed) har forvoldt en skade eller påført forsvaret et tab, at et erstatningskrav (regres) kan gøres gældende mod skadevolder.

6.1.2. ANSVARSGRUNDLAG

Udgangspunktet er, at den ansatte/værnepligtige er ansvarlig for skader forvoldt ved forsæt eller grov uagtsomhed (culpaansvar). Afgørelsen beror således på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. I vurderingen skal følgende tre forhold indgå:

- graden af udvist skyld,
- arbejdstagerens stilling og
- omstændighederne i øvrigt, jf. Erstatningsansvarsloven § 23, ref. c.

6.1.3. GRADEN AF UDVIST SKYLD

Forsæt foreligger, når en handling er begået med vilje. Det gælder for eksempel ved den ansattes/værnepligtiges tyveri og hærværk.

Grov uagtsomhed foreligger fx, når den skadevoldende handling kan betragtes som en "markant afvigelse fra det normale", eller kan betragtes som åbenlys farlig og uforsvarlig, og det var indlysende for den ansatte, at den pågældende skade ville indtræde. Dette gælder som regel ved skader i forbindelse med

spirituskørsel eller "leg" med genstande af farlig karakter, fx ild, sprængstoffer/kanonslag, ladte våben mv.

6.1.4. STATENS SELVFORSIKRINGSPRINCIP

Er skaden omfattet af "statens selvforsikringsprincip", dvs. hvor skaden ellers ville være dækket af en arbejdsgivers ansvars- eller tingsforsikring, kan den ansatte kun være ansvarlig ved udvist grov uagtsomhed eller forsæt.

En ansvarsforsikring dækker skader, som den ansatte/værnepligtige påfører en anden person.

En tingsforsikring dækker tab og skader som følge af brand, tyveri og vandskader. Desuden betragtes Forsvarets motorkøretøjer som både ansvars- og kaskoforsikret.

Sager vedrørende bortkomst eller beskadigelse af forsvarets materiel og udleverede forsyningsgenstande, udover de i pkt. 5.6. nævnte forsikringsområder, er ikke dækket af en forsikring. Dette betyder dog ikke, at der kan gøres erstatningskrav gældende over for en ansat/værnepligtig ved tilfælde af almindelig udvist uagtsomhed i håndteringen af forsvarets materiel. Det vil sige, hvor bortkomsten eller skaden skyldes den ansattes/værnepligtiges sløseri og skødesløse adfærd med materiellet og de udleverede forsyningsgenstande. I sådanne tilfælde skal der tillige være et selvstændigt ansvar efter de to øvrige forhold.

6.1.5. HÆNDELIGE SKADER ELLER TAB

Skyldes skaden eller bortkomsten en hændelig begivenhed, det vil sige, hvor ingen kan bebrejdes skaden eller tabet, kan den ansatte/værnepligtige ikke gøres ansvarlig for tabet.

6.1.6. ARBEJDSTAGERENS STILLING

Med hensyn til arbejdstagerens stilling sigtes der til, at det er mere nærliggende at gøre et erstatningskrav gældende over for ansatte i ledende stillinger, ligesom det vil være rimeligt at friholde ansatte, hvis arbejde regelmæssigt medfører risiko for at forvolde skade.

6.1.7. OMSTÆNDIGHEDERNE I ØVRIGT

For så vidt angår hensyntagen til omstændighederne i øvrigt, skal der foretages en helhedsvurdering af forholdene omkring skaden, hvor der tages hensyn til rimeligheden af at pålægge den ansatte/værnepligtige et ansvar samt til skadens/tabets størrelse, ansvarets beskaffenhed, skadevolderens forhold, forsvarets interesse og de foreliggende forsikringer, herunder den ansattes/værnepligtiges forsikringer.

Forsvaret kan endvidere helt eller delvist frafalde erstatningskrav mod ansatte, såfremt fastholdelse af kravet vil være urimeligt tyngende, eller når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt. Ved vurderingen heraf skal der tages hensyn til skadens størrelse, ansvarets beskaffenhed, skadevolderens forhold, Forsvarets interesse, foreliggende forsikringer samt omstændighederne i øvrigt, jf. Erstatningsansvarsloven § 24, ref. c.

6.2. FORSVARETS ERSTATNINGSKRAV MOD IKKE-ANSATTE

Forsvarets erstatningskrav mod ikke-ansatte for skader påført Forsvarets personel eller ejendom rejses af samme myndighed, som har kompetencen til at behandle sagen, når et erstatningskrav rejses mod forsvaret, jf. pkt. 4. (personskade) og pkt. 5 (tingsskader).

Kommer en ansat til skade i tjenesten eller lider vedkommende i øvrigt tab, som er forårsaget af en ikke-ansat, og den ansatte må antages at være berettiget til erstatning, kan Forsvaret på skadelidtes vegne kræve erstatning for økonomisk tab og personskade i overensstemmelse med ref. c. og retspraksis. Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatnings-kontor behandler personskader, jf. pkt. 4.

6.2.1. Forsvarets tab skal kunne dokumenteres, fx i form af en rapport vedrørende skadens indtræden samt reparations- og omkostningsopgørelse (udgifter til vikar, overarbejdspenge, transport eller behandling af tilskadekomne, herunder behandling på sygehus eller lignende institution), jf. pkt. 4 (personskade) samt pkt. 5 (tingsskade).

6.2.2. En ikke-ansat er erstatningsansvarlig over for Forsvaret, når den pågældende ved fejl eller forsømmelighed har forvoldt en skade (såkaldt culpaansvar), som påfører forsvaret et tab. Dog kan egen skyld hos Forsvaret eller nogen i forsvaret ansat medføre nedsættelse eller bortfald af erstatningspligten.

6.2.3. Ved personskade under færdselsuheld, skader (såvel person- som tingsskader) i forbindelse med flyvevirksomhed samt skader forvoldt af hunde er der ved lovgivning fastsat objektivt ansvar, hvilket betyder, at den ikke-ansattes erstatningsansvar ikke er betinget af, om vedkommende har forvoldt skaden ved fejl eller har udvist forsømmelighed. Skaden skal dog være forårsaget af skadevolders aktiviteter (handlinger). Hvis Forsvaret eller nogen i Forsvaret ansat ved forsæt eller grov uagtsomhed har medvirket til skaden, kan erstatningen til Forsvaret dog nedsættes eller helt bortfalde.

6.2.4. Forsvaret kan helt eller delvist frafalde erstatningskrav mod ikke-ansatte, såfremt fastholdelse af kravet vil være urimeligt tyngende, eller når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt. Ved vurderingen heraf skal der tages hensyn til skadens størrelse, ansvarets beskaffenhed, skadevolderens forhold, forsvarets interesse, foreliggende forsikringer samt omstændighederne i øvrigt, jf. Erstatningsansvar § 24, ref. c.

6.2.5. ANMELDELSE

Erstatningskrav mod ikke-ansatte for skader påført Forsvarets personel og/eller ejendom rejses af den myndighed, der har kompetencen til at behandle et erstatningskrav, når det rejses over for forsvaret, jf. pkt. 4 og pkt. 5.

Sagen oplyses ved en af tjenestestedet udarbejdet detaljeret redegørelse, som angiver sagens faktiske omstændigheder, der vedlægges en evt. auditørrapport samt dokumentation for forsvarets tab, der fremsendes til den myndighed, der har kompetencen til at behandle sagen.

6.2.6. PÅKLAGE

Niveau II-myndighedens endelige stillingtagen vedrørende erstatningskravet for tingsskader kan påklages til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor.

Endelige stillingtagen i erstatningssager vedrørende personskader kan påklages til Forsvarsministeriet.

7. DANSKE STYRKERS OPHOLD I UDLANDET OG UDENLANDSKE STYRKERS OPHOLD I DANMARK

Ref.:

- a. Lov om erstatningsansvar (EAL).
- b. FKOBST 730-1, kapitel 5.
- c. FKODIR 096-1, direktiv for forsvarets deltagelse i internationale operationer.

7.1. GENERELT

7.1.1. Arbejdsulykker overgået dansk personel under tjeneste i udlandet behandles som anført i pkt. 4, ref. a., FPTBST 730-2 om behandling af arbejdsskader.

Anmeldelse af arbejdsskade fremsendes til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor til videre behandling.

7.1.2. Er der tillige tale om personskade overgået dansk personel under tjeneste i IN-TOPS, følges bestemmelserne anført ovenfor i pkt. 4.7. Forsvarets Arbejdsskade og Erstatningskontor beregner og udbetaler evt. erstatning og/eller godtgørelse på grundlag af den indsendte arbejdsskadeanmeldelse.

7.1.3. Er der derudover tale om erstatningsansvar efter Erstatningsansvarsloven, jf. ref. a., for en personskade, der er overgået dansk personel under tjeneste i udlandet eller personskade overgået en ikke-ansat som følge af danske styrkers aktiviteter i udlandet, følges bestemmelserne i pkt. 4.1 (ansatte) samt pkt. 4.9. (ikke-ansatte). Ansøgning om erstatning indsendes til Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor med den deri nævn-te dokumentation.

7.1.4. Ved skader på ansattes og ikke-ansattes private ejendele behandles sagen i henhold til pkt. 5.5. og pkt. 5.6.

7.2. NATO-ØVELSER

Hvad angår øvrige procedurer og bestemmelser for behandling af erstatningssager i forbindelse med danske styrkers ophold i udlandet og udenlandske styrkers aktiviteter i Danmark omfattet af Overenskomsten mellem deltagerne i Den Nordatlantiske Traktat vedr. status for deres styrker (NATO SOFA) mv., (NATO SOFA /PfP – SOFA) henvises til ref. b., afsnit I, pkt. 64 - pkt. 69.

Forsvarskommandoen behandler sager herom.

7.3. FN-TJENESTE

Under deltagelse i FN-tjeneste er dansk udsendt personel tillige omfattet af ref. b., afsnit II, "FN-tjeneste", pkt. 70 - pkt. 74, hvortil der henvises. FN-observatører og personel udsendt i en FN-mission, som kommer til skade i tjenesten, kan evt. få udbetalt erstatning fra FN. Ved skade på den ansattes private ejendele behandles sagen, som anført i pkt. 5.

FN-observatørers private ejendele kan erstattes i henhold til særlig FN-forsikring, jf. ref. b., afsnit II, pkt. 73.

Forsvarskommandoen behandler sager herom.

7.5. ØVRIGE UDLAND

Vedrørende erstatningsansvar reguleret af andre aftaler, fx af Memorandum of Understanding (MOU), eller hvor der ingen aftaler er, behandles evt. erstatningskrav som fastsat i ref. b., afsnit III, "Øvrige Udland", pkt. 75, jf. tillige ref. c., pkt. 6.8. og pkt. 9.3.

Dansk udsendt personel er som nævnt herudover omfattet af pkt. 4.

Der henvises bl.a. til FKODIR for danske styrkers indsat i Afghanistan under ISAF:

Bilag 8, pkt. 4., "Behandling af erstatningskrav" og bilag 8, pkt. 5. med underbilag 1, "Kulancemæssig godtgørelse".

Endvidere henvises til FKOVEJL KT.005-1, bilag 1, om det juridiske grundlag for missionen i Kosovo, jf. pkt. 7., "Erstatningssager".

8. SAGSBEHANDLENDE AFDELING

Forsvarets Arbejdsskade- og Erstatningskontor er sagsbehandlende afdeling.

9. IKRAFTTTRÆDEN

Denne bestemmelse træder i kraft ved offentliggørelsen på Retsinformation.

Forsvarsministeriet, den 30. juni 2014

NICOLAI WAMMEN

/ Niels Bundsgaard

Vejledning i forvaltningsloven**VEJLEDNING I FORVALTNINGSLOVEN (www.retsinformation.dk)**

Forsvarsministeriet har bestemt, at følgende principper vedrørende aktindsigt, partshøring, begrundelse og klagevejledning skal følges ved behandling af erstatnings-sager.

VEJLEDNING

1. En forvaltningsmyndighed skal i fornødent omfang yde vejledning og bistand til personer, som retter henvendelse til myndigheden vedrørende spørgsmål inden for myndighedens sagsområde.

Modtager en myndighed en skriftlig henvendelse, som ligger uden for myndighedens sagsområde, eller som vedrører en sag, hvori myndigheden ikke har kompetence til at træffe afgørelse, videresendes henvendelsen til rette myndighed.

AKTINDSIGT

2. Den der er part i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en myndighed, kan forlange at få aktindsigt i sagens dokumenter. Reglerne om aktindsigt samt myndighedens adgang til at undtage dokumenter/oplysninger fra aktindsigt fremgår af forvaltningsloven..

3. Afgørelse af sager om anmodning om aktindsigt træffes af den myndighed, som har kompetence til at træffe afgørelse i den pågældende sag.

4. Fremsætter en part under en sag anmodning om aktindsigt, og skal begæringen imødekommes i medfør af forvaltningsloven, udsættes sagens afgørelse, indtil der er givet parten adgang til at gøre sig bekendt med dokumenterne. Udsættelse kan dog undlades, når sådanne hensyn, som er angivet i forvaltningsloven.

5. Myndigheden afgør snarest om en begæring om aktindsigt kan imødekommes. En anmodning om aktindsigt, skal besvares inden 7 arbejdsdage efter modtagelsen, med mindre dette på grund af f.eks. sagens omfang eller kompleksitet undtagelsesvis ikke er muligt. Det påhviler myndigheden at underrette parten om grunden hertil. Myndigheden skal i den forbindelse oplyse, hvornår afgørelsen forventes at foreligge.

PARTSHØRING

6. Kan en part i en sag ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, og er oplysningerne til ugunst for parten og af væsentlig betydning for sagens afgørelse, påhviler det myndigheden at iværksætte partshøring. Myndigheden må ikke træffe afgørelse, før parten er blevet gjort bekendt med oplysningerne, ligesom parten skal have lejlighed til at fremsætte en udtalelse i den anledning. Myndigheden kan fremsætte en frist herfor. Det fremgår af forvaltningsloven, hvornår partshøring kan undlades, og i hvilke tilfælde partens adgang til at afgive en udtalelse kan afskæres.

BEGRUNDELSE

7. Skriftlige afgørelser skal være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver parten medhold. Er afgørelsen meddelt mundtligt, kan parten forlange at få en skriftlig begrundelse. En begæring herom skal fremsættes over for myndigheden inden 14 dage efter, at parten har modtaget underretning om afgørelsen.

Begæringen om skriftlig begrundelse skal besvares snarest muligt. Hvis begæringen ikke er besvaret inden 14 dage efter begæringens modtagelse, skal myndigheden underrette parten om grunden hertil samt om, hvornår begæringen kan forventes besvaret.

En begrundelse skal indeholde en henvisning til de regler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. Må parten antages ikke at være bekendt med disse regler, vedlægges en kopi heraf. Hvilke afgørelsen på et skøn, skal de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen, tillige angives. Om fornødent skal begrundelsen endvidere indeholde en kort redegørelse for de af sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning ved sagens afgørelse. Der henvises til forvaltningsloven.

VEJLEDNING OM KLAGEADGANG

8. Afgørelser, der kan påklages til en anden myndighed, skal indeholde vejledning om klageadgang og angivelse af klageinstans. Dette gælder dog ikke, hvis afgørelsen fuldt ud giver parten medhold. Der henvises til forvaltningsloven.

Vejledning i udfærdigelse af rapport vedrørende personskade

VEJLEDNING I UDFÆRDIGELSE AF RAPPORT VEDRØRENDE PERSONSKADE

Såfremt der er sket dødsfald eller alvorlig personskade (fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén), overgået såvel ansatte som ikke-ansatte, skal følgende rapport udfærdiges og afsendes snarest muligt.

Rapporten udfærdiges, som følger:

Til

de myndigheder, der skal underrettes, jf. pkt. 4.8.

Emne:

Rapport vedr. personskade.

1. Tjenestested.
2. Skadelidtes personnummer (uden de sidste fire cifre), navn, grad og tjenestestilling.
3. Sted, dato og klokkeslæt for skadens indtræden.
4. Skadens omfang.
5. Omstændighederne ved skadens opståen.
6. Skadens behandling (egen læge, tilkaldelse af læge, transport, hospitalsindlæggelse mv.).
7. Forebyggende foranstaltninger til undgåelse af lignende uheld.
8. Supplerende oplysninger, herunder om anmeldelse til Arbejdsskadestyrelsen og Arbejdstilsynet.

Nærværende rapportering er et supplement til rapportering om særlige hændelser, som omfatter underretning af Forsvarsministeriet om begivenheder i forsvaret, der kan medføre medieomtale, jf. pkt. 4, ref. g. samt FKOBST 153-2 om undersøgelse og rapportering af maritime skader med Forsvarets skibe og fartøjer.

Vejledning i udfærdigelse af rapport vedrørende personskaade, overgået personel udsendt til deltagelse i internationale operationer (INTOPS)

VEJLEDNING I UDFÆRDIGELSE AF RAPPORT VEDRØRENDE PERSONSKADE, OVERGÅET PERSONEL UDSENDT TIL DELTAGELSE I INTERNATIONALE OPERATIONER (INTOPS)*

Rapport indsendes snarest muligt til de myndigheder, der skal underrettes, jf. pkt. 4.8.

Emne:

Rapport vedr. personskaade.

Rapporten skal indeholde følgende oplysninger:

1. Skadelidte/afdødes personnummer, navn, grad, tjenestestilling.
2. Afdødes ægtefælle/samlever samt børn under 21 år.
3. Skadelidtes/afdødes personelforvaltende myndighed.
4. Sted, dato, klokkeslæt for skadens indtræden.
5. Omstændighederne ved skadens opståen.
6. Skadens omfang.
7. Skadens behandling (tilkaldelse af læge, lægebehandling, evakuering, hospitalsind-læggelse mv.).
8. Øvrige supplerende oplysninger i forbindelse med tilskadekomsten/dødsfaldet mv., herunder oplysninger om evt. udpeget kontaktperson ved niveau II-myndigheden.

Nærmere undersøgelse og rapportering omkring skaden mv., herunder fx FN-rapport og lignende, fremsendes efterfølgende.

Nærværende rapportering er et supplement til rapportering om særlige hændelser, som omfatter underretning af Forsvarsministeriet om begivenheder i forsvaret, der kan medføre medieomtale, jf. pkt. 4., ref. g., samt FKOBST 153-2 om undersøgelse og rapportering af maritime skader med Forsvarets skibe og fartøjer.